

When Belief Meets Science: Tarot Cards Through a New Perspective

Dr. Fasinee Arunrodpanya, MD.

ทำไมคนไทยถึงอินกับศาสตร์การเข้ดวง การดูไพ่ทาโรต์? เมื่อความเชื่อ วัฒนธรรม และจิตใจเดินมาพบกัน

ถ้าสังเกตดี ๆ จะเห็นว่า “การดูดวง” อยู่กับสังคมไทยมานานมาก จนแทบเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน เวลาเริ่มงานใหม่ กิจกรรรมใหม่ โครงการใหม่ หลายคนดูฤกษ์ก่อน บางคนดูเลขทะเบียน บางคนดูเวลาเริ่ม หรือเวลาความรักมีปัญหา ก็อยากหาคำตอบจากอะไรสักอย่าง แม้แต่คนที่บอกว่าไม่เชื่อ ก็ยังเคยแอบเปิดไพ่หรืออ่านดวงเล่น ๆ สักครั้ง

นี่ไม่ใช่เรื่องแปลกเลย เพราะในวันที่ชีวิตไม่แน่นอน มนุษย์ทุกคนล้วนอยากได้ “คำอธิบาย” บางอย่าง เราอยากรู้ว่าสิ่งที่กำลังเจอจะผ่านไปไหม สิ่งที่เราเลือกจะดีหรือเปล่า คนที่เข้ามาในชีวิตคือใคร และเราควรเดินต่ออย่างไร บางคนอาจจะเลือกเปิดเข้ด้วยตนเองจนกว่าจะได้สิ่งที่อยากได้เห็น สะท้อนความต้องการเบื้องต้นที่ไม่สามารถควบคุมได้ แต่เราอาจจะทำได้ผ่านการสั้ไฟใหม่ กตรีเฟรชในเว็บเข้ดวงออนไลน์ที่มีอยู่มากมายในปัจจุบัน แทนการเผชิญหน้ากับเหตุการณ์จริงที่เราอาจจะอยากที่จะยอมรับ

หนึ่งในศาสตร์ที่คุ้นเคย คือ ไพ่ทาโรต์ ไพ่เองนี้ไม่ได้มีความหมายแค่เครื่องมือทำนายอนาคต แต่สำหรับหลายคน มันคือพื้นที่ปลอดภัยที่ได้หยุดคิด ได้ฟังตัวเอง และได้มองชีวิตจากอีกมุมหนึ่ง

สิ่งที่น่าสนใจคือ แม้ไพ่ทาโรต์จะมีรากฐานจากทางตะวันตก แต่คนเอเชียกลับเข้าถึงมันได้ไม่ยาก เหตุผลสำคัญอาจเป็นเพราะ “ภาษาของสัญลักษณ์” เป็นภาษาสากลของมนุษย์ ไม่ว่าจะอยู่ตะวันตกหรือตะวันออก ทุกคนต่างเข้าใจเรื่องการเริ่มต้น การสูญเสีย ความรัก ความกลัว ความหวัง การเปลี่ยนแปลง และโชคชะตาเหมือนกัน และสัญลักษณ์ที่แสดงออกผ่านหน้าภาพของไพ่แต่ละใบก็อาจไม่ได้ต่างกันมากนัก

มนุษย์ทุกวัฒนธรรมต่างมีเรื่องเล่า มีตำนาน มีพิธีกรรม และ มีความพยายามอธิบายสิ่งที่มองไม่เห็นเสมอ ยุโรปมีไพ่และโหราศาสตร์ จีนมีโ้ปยี่สี่เถียว และอี่จิง ไทยมีวันเกิด ฤกษ์ยาม ไพ่ยิปซี ความเชื่อเรื่องกรรมและบุญ และยังไม่นับความเชื่ออื่น ๆ อีกมากมายที่เราคุ้นเคย และมักจะเคยได้ยินมาบ้าง ซึ่งรูปแบบอาจต่างกัน แต่ความหมายโดยนัยคล้ายกันมาก คือความพยายามทำความเข้าใจชีวิต

เพราะฉะนั้น เมื่อไพ่ทาโรต์เดินทางมาถึงเอเชีย มันจึงไม่ได้เป็นสิ่งแปลกแยก แต่กลับเชื่อมต่อกับโครงสร้างความเชื่อเดิมของผู้คนได้อย่างเป็นธรรมชาติ จึงยังเป็นที่ถูกถึงและสัญลักษณ์ร่วมไม่ว่าเราจะ เป็น คนเจนเอเรชั่นไหนก็ตาม

ไพ่ทาโรต์เองก็ถูกออกแบบผ่าน “ภาพสัญลักษณ์” ที่คนส่วนใหญ่เข้าถึงได้ แม้ไม่รู้ประวัติศาสตร์ของไพ่ก็ยังสามารถตีความได้ เช่น คนเดินทาง คนตกจากหอคอย พระอาทิตย์ เด็ก คนถือดาบ หญิงถือถ้วย ภาพเหล่านี้กระตุ้นความหมายในใจคนดูโดยอัตโนมัติ

หากแบ่งแบบง่าย ไพ่ทาโรต์มีโครงสร้างหลัก 2 ส่วน คือ Major Arcana และ Minor Arcana

Major Arcana คือไพ่ชุดใหญ่ มักสะท้อนบทเรียนสำคัญของชีวิต เหตุการณ์เปลี่ยนแปลง หรือช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ เช่น การเริ่มต้นใหม่ การเลือกทางเดิน การสูญเสีย การเติบโต การค้นพบตนเอง ไพ่กลุ่มนี้ทำให้คนรู้สึก “นี่ไม่ใช่เรื่องเล็กแล้ว” แต่เป็นภาพรวมของชีวิตในช่วงนั้น

ถ้ามองเชิงวัฒนธรรม ไพ่ชุดนี้คล้ายแนวคิดเรื่องวัฏจักรชีวิตที่พบได้ทุกสังคม เราทุกคนต้องเริ่มต้น ต้องลองผิด ต้องสูญเสีย ต้องเรียนรู้ และต้องเปลี่ยนผ่านเสมอ

ส่วน Minor Arcana คือเรื่องในชีวิตประจำวัน รายละเอียดของอารมณ์ งาน ความสัมพันธ์ การตัดสินใจ หรือปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ธาตุหลัก

Wands มักเกี่ยวกับพลังชีวิต การลงมือทำ ความทะเยอทะยาน แรงบันดาลใจ งาน และการขับเคลื่อนข้างหน้า คล้ายพลังของธาตุไฟในหลายวัฒนธรรม คือการเริ่มต้น ความกล้า และความเคลื่อนไหว

Pentacles เกี่ยวกับเงิน งาน ทรัพย์สิน ความมั่นคง สุขภาพ และสิ่งที่จับต้องได้ เป็นโลกของความจริง การสร้างฐานชีวิต และความอยู่รอด ซึ่งไม่ว่าจะอยู่ยุโรปหรือเอเชีย มนุษย์ก็ต้องเผชิญเรื่องนี้เหมือนกัน

Cups สื่อถึงอารมณ์ ความรัก ความสัมพันธ์ ความผูกพัน ความสุข ความเสียใจ เป็นโลกภายในใจของมนุษย์ ซึ่งเป็นประสบการณ์สากลที่สุดอย่างหนึ่ง

Swords เกี่ยวกับความคิด การตัดสินใจ ความขัดแย้ง ความจริง ความกังวล และการใช้เหตุผล เปรียบเหมือนโลกของสติปัญญาและการต่อสู้ทางความคิด

จะเห็นว่า แม้ชื่อไพ่จะเป็นตะวันตก แต่สาระของมันคือประสบการณ์มนุษย์ร่วมกันทั้งโลก เราทุกคนต่างมีเรื่องงาน เรื่องเงิน เรื่องรัก เรื่องความคิด และช่วงเปลี่ยนผ่านของชีวิตเหมือนกัน

นี่จึงเป็นเหตุผลว่าทำไมคนไทยหรือคนเอเชียจึง “รู้สึกเข้าใจไพ่” ได้ แม้ไพ่จะไม่ได้ถือกำเนิดในวัฒนธรรมของเรา เพราะสิ่งที่ไพ่พูด ไม่ได้พูดถึงยุโรปหรือเอเชีย แต่มันพูดถึงความเป็นมนุษย์

หากมองทางจิตวิทยา เวลาเราเปิดไพ่ เราไม่ได้เพียงอ่านความหมายของไพ่ แต่กำลังใช้ภาพเหล่านั้นเป็นกระจกสะท้อนใจตัวเอง เราเห็นสิ่งที่กังวล เห็นสิ่งที่หวัง เห็นสิ่งที่ยังไม่ยอมรับ และบางครั้งเห็นคำตอบที่อยู่ใใจเรามานานแล้ว

สุดท้ายแล้ว คำถามอาจไม่ใช่ว่า “ไพ่ของตะวันตกใช้กับคนไทยได้ไหม” แต่อาจเป็นว่า “เมื่อมนุษย์มีหัวใจไม่ต่างกัน ทำไมจะใช้ร่วมกันไม่ได้”

แล้วคุณล่ะ คิดว่าไพ่อ้างอิงบอกอนาคต หรือกำลังสะท้อนใจเราอยู่? ถ้าอยากมาคุย มาลองพิสูจน์ และมองเรื่องนี้ในมุมใหม่ ๆ พบกันได้ที่งาน MEd NU Expo พื้นที่ที่ความเชื่อ วัฒนธรรม จิตวิทยา และวิทยาศาสตร์ จะมาเจอกันอย่างมีชีวิตชีวา รอดติดตามประกาศจากคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรอย่างเป็นทางการอีกทีนะคะ

*Primary content concept and final curation by Dr. Fasinee Arunrodpanya.
Literature synthesis and editorial assistance supported by ChatGPT (OpenAI).*

References

1. Forer BR. The fallacy of personal validation: a classroom demonstration of gullibility. J Abnorm Soc Psychol. 1949;44(1):118-23.
2. Dickson DH, Kelly IW. The Barnum Effect in personality assessment: a review of the literature. Psychol Rep. 1985;57(2):367-82.
3. Nickerson RS. Confirmation bias: a ubiquitous phenomenon in many guises. Rev Gen Psychol. 1998;2(2):175-220.
4. Jung CG. Man and his symbols. New York: Dell Publishing; 1964.
5. Nichols S. Jung and Tarot: an archetypal journey. York Beach: Samuel Weiser; 1980.
6. Pollack R. Seventy-eight degrees of wisdom. San Francisco: Weiser Books; 1997.